

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pol-oleta 13 Din, četrletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1.80 in pri večkratni objavi po 1.40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 2.

Ljubljana, dne 15. januarja 1925.

Leto IV.

Pomen internacionalnih vezi.

Socialisti smo se od nekaj zavedali, da socializma brez internacionale ni in da imajo mednarodne zveze svoj pomen tudi za reševanje praktičnih vprašanj socialne politike. Po vojni pa je to spoznanje celo v nekaterih naših krogih zatemnelo. Danes more stati človek na vodilnem mestu in javno reči: Kaj imamo od internacionale?

Zato je treba o tem ponovno govoriti. Mesto vseh drugih besed naj služi tale ugotovitev: Mi bi najbrž ne imeli ne osemurnika, ne zakona o zaščiti delavcev, da ni bilo mednarodnih konvencij v Washingtonu. Teh konvencij bi zopet ne bilo brez ruske revolucije in brez tega, da je imela ta revolucija kot vsa socialno-politična stremljenja od nekaj tendenco, da se mednarodno uveljavi.

Tako je delavstvu silno koristilo, da je imelo svojo internacionalo in svoje mednarodno vodsvo. Kdor pravi: Kaj imamo od internacionale, — ta se medsebojne zveze gospodarskih in socialno-političnih problemov ne zaveda, ali pa hoče kuhati pri ognju, ki naj bi kurili — drugi.

Zadnja Izvestja Mednarodne strokovne zveze prinašajo sledeči zanimiv sestanek, ki priča, kako živo da se zaveda potrebe mednarodnih vezi tudi druga stran — mednarodni kapital.

V tem članku stoji naslednje: Na posameznih produkciskih poljih se ugotavlja, da išče nemški kapital z vso silo mednarodnih zvez. Povsod se ustvarjajo veliki trusti: v rudarski, tekstilni, železni in v vseh drugih industrijah. Čeprav igrajo pri tem združevanju glavno vlogo tvorba cen, oddaja blaga in nabava surovin, igrajo pri tem zadnji čas tudi čisto socialno-politična vprašanja, zlasti ono glede delovnega časa gotovo vlogo. Na vse strani se tozadevno tiplje in podjetniki raznih dežel izmenjavajo pri tem odkrito ali tajno svoje misli. Posebno marljivi v tem so nemški podjetniki, ki so ponosni na to, da korakajo na čelu tistih, ki poslabšujejo delovne pogoje, pri čemur pa so si v svesti, da bodo morali koncem koncev popustiti, če se ne uveljavijo isti pogoji v večini industrijskih držav.

V nemški „Bergwerkszeitung“ (št. 271) piše neki nemški industrijalec tozadevno takole: S podaljšanjem delovnega časa stoji stvar tako, da napreduje v tem oziru za kako malenkost danes ta država, jutri ona. Trenotno stojimo na čelu v Nemčiji. Industrijcem v drugih državah gre tako slabo, da iščejo z nami sporazuma. Če se tozadevno z njimi ne bomo sporazumeli, bomo prisilili vse države, da nastopijo z vso oostrostjo proti našemu deseturnemu delavniku. S tem bi padli vsi izgledi, da bi ga

mogli trajno obdržati. Mi pa se moramo v vseh slučajih braniti zopetne uvedbe osemurnega delavnika, kakor dolgo le mogoče.

V resnici pomenja izvedba osemurnika po celem svetu razlastitev kapitala v smislu Karla Marxa. V nobeni državi sveta sami ne bo mogoče reducirati te oblike boljše vizma in socializma na narodno-gospodarsko mogočo višino. Ni si mogoče misliti, da bi se našlo na vseh poljih nadomestilo za zmanjšano delovno storitev. A tudi na to ni mogoče misliti, da bi se mogel vzdržati v Nemčiji trajno daljši delovni čas, kakor v vseh drugih industrijskih državah. In če ne bomo iskali zvez z našimi kolegi v industrijskih državah celega sveta, nam bo iztrgala politika hitro ugodnosti, ki jih imamo pri produkciji. Če pa se skušamo v boljšem položaju, v katerem se danes nahajamo, z inozemskimi industrijalci sporazumeti, bo to le nam samim v korist. S tem bomo obvarovali nekoliko dalje svoj ugodnejši položaj. Enostavne te stvari seveda niso . . .

Industrijalec, ki tako piše, ima v svojem zadnjem stavku prav. Enostavne te stvari niso. Osemurni delavnik je v največ državah sveta uzakonjena pridobitev delavstva, katero bo skušal kapital delavstvu zaman iztrgati . . .

* * *

Na tem primeru vidimo, kako je gospodarstvo ene države odvisno od gospodarstva drugih držav. V svetu se uveljavlja enotno gospodarsko ozemlje. Zato se mora uveljaviti v njem tudi delavska internacionala.

Kriza v lesni industriji na Notranjskem

vsled pomanjkanja vagonov in nakladalnega prostora na postaji Rakek.

Vsi lesni trgovci, ki gravitirajo z izvoznim lesom na postajo Rakek, so predložili Velikemu županu v Ljubljani spomenico, v kateri se pritožujejo radi navedenih nedostatkov in žugajo, da bodo sklicali 12. januarja 1925 veliko gospodarsko zborovanje, pri katerem hočejo skleniti obustavo obratov in odpust prilično 5000 delavcev in voznikov, kateri naj zopet pomnožijo izdatno število brezposelnih delavcev. Da zamorejo ti pridobitveni krogi izvršiti hujši pritisk na vlado in upravo državne železnice, so to namero naznanili pri njih zaposlenemu delavstvu. Delavstvo se je obrnilo na Osrednje društvo lesnih delavcev v Ljubljani in to-le na Delavsko zbornico. Delavska

zbornica, kakor tudi Osrednje društvo lesnih delavcev je po svojih zastopnikih sodelovala v deputaciji pri namestniku Velikega župana gosp. dvor. svetniku Kremenšku, ki je obljubil moralno podporo vsakemu stremljenju, ki gre za tem, da se v spomenici označeni nedostatki odpravijo. Isto je obljubil ravnatelj državne železnice gospod dr. Borko. Le ta je obljubil, da bo sklical po železniških strokovnjakih vodeno anketo ob prisotnosti interesentov na Rakek, da se zamore na licu mesta ugotoviti nedostatke in da bodo strokovnjaki podali njih mnenja, kako naj se jih odpravi.

Tako pred železniškim ravnateljem, kakor pred gospodom dvornim svetnikom Kremenškom, je zastopnik Delavske zbornice očrtal mizerno stanje delavstva lesne industrije, ki se še od dne do dne pogoršava vsled vsled industrijske krize. Povdarjal je, da so v prvi vrsti vlada in njeni organi poklicani, da ščitijo domačo industrijo in s tem omogočujejo zaslužek domačemu delavstvu. Zdravo in zadovoljno delavstvo je fundament vsake države. Ravno v tem slučaju so se delavci in delodajalci našli na eni črti, da zabranijo pretečo krizo in nje posledico brezposelnost.

Dne 2. januarja 1925 se je vršila na Rakeku razprava o predmetni krizi. Delegatje so odšli na postajo, da se prepričajo o dejanskem položaju. Po končanem pregledu se je v prostorih tvrde Balkan vršila razprava.

Rezultat te razprave je podan v sledečem zapisniku:

a) za vozove, ki jih zavrne italijanska železnica in jih pošlje nazaj na Rakek, se podaljša obstoječi slepi tir št. 6 na južni strani postaje, koncem tovornega skladišča, tako da bo prostora za 10 do 12 voz.

b) za veterinarski pregled naj se postavi živina na tir ob klančini pri carinskem skladišču, deloma pa ostane še nekaj prostora na tiru 5 pri glavni klančini, ako se bo redno dostavljajo na dan 20 do 25 voz za les, ker je tir dolg za 35 voz. Zastopniki Direkcije državnih železnic Ljubljana izjavljajo, da se bosta sedaj mogla takoj zgraditi projektirana tira na severni strani postaje.

A. Ksjunjin.

Knez Ciril.

Med onimi ruskimi emigranti, ki so za obnovitev monarhije v Rusiji, je zelo popularen veliki knez Nikolaj Nikolajevič, bivši poveljnik ruske vojske. Danes živi v bližini Pariza, se izogiblje vsakega sodelovanja v političnem življenju in je nedavno izjavil nekemu amerikanskemu časnikarju, da se v emigraciji ne da proglašiti niti monarhije niti republike, kajti o obliki državne uprave more odločevati samo ruski narod.

Knez Ciril se je često obračal v pismih na bivšega vrhovnega poveljnika in mu predlagal, da ga prizna za naslednika ruskega prestola. Knez Nikolajevič na ta pisma sploh ni odgovarjal.

Iz Koburga pa je vendarle prišpela brzojavka, da se je knez Ciril sam proglasil za ruskega imperatorja. Ta vest je celo med ruskimi emigranti izzvala veliko prahu. Knez Ciril pojasnjuje svoje postopanje s tem, da želi pomagati ruskemu narodu, kateremu ponovno preti smrt od lakote. Za resne ljudi je seveda nekoliko nerazumljivo, kako se more pomagati ruskemu narodu sedeč v Koburgu in kako more človek samega sebe proglašati za carja, ko nima niti zemlje niti naroda.

Poleg tega rusko prestolonasledstvo sploh ne postoji,

c) za tirno tehtnico bo železniška uprava našla primernejši prostor, kjer ne bo oviran redni promet in natovarjanje.

d) tovor iz postaj od Brezovice do Planine se bo zbiral v Planini. Glede carinskega pregleda tega tovara, izjavi upravnik carinarnice Rakek, da bo poslal na vsakokratno tozadevno obvestilo s strani postaje dva uradnika v Planino, ki bosta tovor pregledala in popisala, tako da se more potem ta tovor pri prihodu na Rakek brzo odpremiti. Za ta dva organa naj da železnica na razpolago proste karte, ker je sedanja manipulacija z objavami neprikladna. Upravnik pa opozarja na uradne ure, tako da mora biti ta tovor pred 18. uro na Rakeku.

e) Glede veterinarskega pregleda živine izjavlja obmejni veterinar, da nima predpisane nočne službe, marveč ima predpis, da pregleduje živino le podnevi. Glede pregleda zmrznjenega mesa iz Italije je napravil vlogo na ministrstvo, ki je odločilo, da mesa ni treba pregledovati. Olajšave pri mesu pa faktično ni, ker mora on vidirati listine in zaračunati takso po 20 Din v kolkih na carinskih prapratnicah, vsled česar se morajo vozovi odstavljati.

Udeleženci konference so zahtevali naj se uredi odstranjevanje poginule živine, ker je podana nevarnost ukuženja na klančini. V tej zadevi izjavi zastopnik železnice, da se je nameravalo na klančini zgraditi prostor 20 m (v dolžini), s tem pa bi bila zopet klančina krajša, zato se je to opustilo.

Državni veterinar opozarja na to, da je ponovno zahteval zgraditev posebnih tirov in kontumačnih hlevov, pa doslej brez uspeha. Z odstranjevanjem poginule živine je težava, ker je konjač v Planini.

f) glede skrajšanja roka od dostavitve do ocarinjenja robe izjavi postajni načelnik, da dela glavno oviro tehtanje. Zadeva pa se bo rešila, kakor je sklenjeno pod točko c).

Koncem obravnave teh vprašanj predlaga upravnik carinarnice, da se Direkcija državnih železnic ponovno zavzema za premešitev carinarnice v Logatec, kar je bilo že pred kratkim nameravano, pa se je opustilo na zahtevo lokalnih faktorjev. Zastopnik gremija trgovcev izjavil je na to, da to

ker se je pokojni car Nikolaj II. odpovedal kroni v korist svojega brata Mihaela, ta pa se je prestolu odrekel v korist ruski narodni skupščini (zakonodajno sobranje).

Kdo je torej ta knez Ciril?

Pokojni Rodzjanko, predsednik ruskega parlamenta, je izpovedal nekatere zanimivosti.

Bilo je nekoliko tednov pred revolucijo. Nekega večera je pozvonil v Rodzjankovem stanovanju telefon. Velika kneginja Marija Pavlovna, mati kneza Cirila, je prosila Rodzjanko, naj jo takoj obišče. Ker je bilo že pozno, je Rodzjansko odgovoril, da mu je zelo neugodno odhajati v tem času z doma.

„Tedaj pridite jutri na zajtrk!“

Rodzjanko je pristal. Pri zajtrku so bili poleg velike kneginje tudi vsi trije njeni sinovi, med njimi tudi Ciril. Po zajtrku je začela Marija Pavlovna razgovor o političnih dogodkih, o tem, kako so veliki knezi opozarjali carja na resnost položaja, toda car, ki je bil pod vplivom svoje žene, ni hotel nikogar poslušati.

„Umor Rasputina ni pomagal“, je dejala kneginja, „treba je odstraniti carico in vi nam pri tem lahko pomagate“.

Rodzjanko je bil zelo iznenaden in razburjen.

„Oprostite, visočanstvo“, je odgovoril. „Toda niti duma, niti njen predsednik se ne morejo baviti s takimi stvarmi...“

vprašanje za sedaj ni aktualno ter se boče v potrebi pozneje obravnavalo, kar se je vzelo na znanje.

Zastopniki železnice obljublajo, da se bodo za to stvar zopet zavzeli, kakor tudi, da železniška uprava bo uvaževala vse predloge, ki jih je sprejela konferenca kot izvedljive.

Nato zaključil gospod ing. Matko Schneller konferenco.

Rakek, dne 2. januarja 1925.

Za Velikega župana ljubljanske oblasti: Kremenšek s. r.

Za Srezko poglavarstvo v Logatcu: Poklukar s. r.

Za Trgovsko in obrtniško zbornico: Ivan Mohorič s. r.

Za Zvezo industrijcev na ozemlju Slovenije: Danilo Gorjup s. r.

Za Gremij trgovcev v Ljubljani: Ernst Hieng s. r.

Za Delavsko zbornico v Ljubljani: J. Kopač s. r.

Za Gremij trgovcev v logaškem okraju: v zastopstvu polnomočanik: Gornik s. r.

Za občino Rakek: Stržaj Josip, župan s. r.

Za carinarnico Rakek: Rafajlovič s. r.

Za obmejno veterinarsko službo: Viktor De Glerin s. r.

Za Direkcijo državnih železnic Ljubljana: Ing. M. Schneller s. r.

Za postajo Rakek: Josip Jeras s. r.

Gospodarstvo.

Cene leta 1924.

Indeksna številka cen v veletrgovini za mesec december 1924 izkazuje po Privrednem pregledu napram mesecu novembru 1924 porast od 2037 točk na 2112 točk, torej za 65 točk ali 3.5 odstotka. Povprečni kurz dinarja v mesecu decembru 1924 je bil na newyorški borzi 150 (dolarjev za 100 Din), medtem ko je znašal v teku meseca novembra 1924 samo 1.45. Razvidno je torej, da so cene v veletrgovini porasle v kljub porastu dinarja. Upoštevati je namreč tudi treba, da cene na svetovnih tržiščih naraščajo. Vendar pa je visoki

Prve dni revolucije, ko so vsi odšli v Tavričeski dvorec, kjer je bila duma, in ko je bila duma izpremenjena v vojašnico, so sporočili predsedniku Rodzjanku:

„Prišel je knez Ciril in privedel mornarje gardijske garnizije“.

V prostranih dvoranah bivše dume so se neprestano vršili shodi, govorili so poslanci, govorili oficirji, delavci, prihajali so gardni polki, celi mitralješki bataljoni, baterije in vojaki so iz osebne inicijative postavili topove okoli dume. Vsi so izjavljali svoje zaupanje in vdanost narodni skupščini.

Rodzjanko se je čudil, ko je zvedel za prihod velikega kneza.

V veliki dvorani pa so stali za belimi stebri v vrstah visoki, stasiti gardni mornarji s svojimi oficirji, a pred njimi veliki knez Ciril, poveljnik mornariške garde.

„Vaša prevzvišenost, pripeljal sem vam gardno posadko ruske mornarice, ki želi, da služi državni dumi.“

Rodzjanko se je s kratkim odgovorom obrnil na mornarje, nato pa je pristopil k velikemu knezu in mu zašepetal:

„Za vas ni tu mesta, visočanstvo.“

To je bilo še poprej, preden se je car odpovedal prestolu. Takrat še nihče ni vedel, kako bo končala revolucija.

Knez Ciril je v pismih pojasnjeval svoje postopanje s tem, ker car, ki je ta čas bil v ostavki, ni dal nobenega glasu

nivo naših cen v nepravem razmerju s porastom dinarja, ki ga je zabeležilo leto 1923. Medtem ko se je dinar v letu 1924 popravil in narasel za skoro 50 odstotkov v svoji vrednosti od januarja do decembra 1924, so istočasno narasle tudi cene od 2034 točk v januarju do 2112 točk v decembru 1924, kar pomeni zvišanje nivoja cen za skoro 5 odstotkov.

Najnižji je bil indeks cen v veletrgovini—meseca maja, ko je znašal 1911, najvišji pa meseca decembra (2112 točk).

Najvažnejši pojav v gibanju cen je zabeležiti v skupini poljedelskih produktov.

Cena pšenici je sredi leta sicer nekoliko padla. To pa ni trajalo dolgo, kajti s padanjem cen je bilo meseca avgusta zopet konec.

Od oktobra naprej se je začela cena pšenici zopet dvigati in je na koncu decembra 1924 prekoračila višino, doseženo v začetku druge polovice leta 1924. To fluktuacijo so najbolj občutili konzumenti. Cene moki in kruhu so sledile cenam pšenice. Oktobra so konzumenti komaj občutili znižanje cen sladkorja radi obilnega pridelka sladkorne pese, toda kmalu so stvorile državne tvornice kartel in cena sladkorju se je na precejšnji višini stabilizirala.

Cena kavi je skozi celo leto rasla. Cene svinjam so v drugi polovici leta naraščale. Koruza je začela proti koncu leta 1924 v ceni naraščati itd. Najbolj jasno pa se opaža, da naša vlada nima gospodarske politike. Ministrstvo za socialno skrbstvo miruje in za njegovo delovanje nikdo ne zna.

Državna gospodarska politika z visokimi indirektnimi davki naravnost podražuje produkt, posebno pa take predmete, ki tvorijo večino konzuma širokih mas.

Gospodarska politika vlade je dosedaj stremela le za tem, da dvigne tečaj dinarja kolikor mogoče visoko, ni pa gledala na to, da bi zrasla kupna moč dinarja. V tej napaki leži tudi eden izmed mnogoštevilnih vzrokov naše gospodarske krize, ki samo ob porastu dinarja postaja vedno bolj težka.

od sebe, ker se je veliki knez Mihael skrival in se o nečem dogovarjal z Rodzjankom in ker je radi vsega tega on prevzel odgovornost na sebe, ker ni hotel, da bi nekdo drugi prevzel poveljstvo nad mornarji. Prepis tega pisma so nedavno objavili boljševiki.

Za časa japonske vojne je bil knez Ciril kot mornar v operativni mornarici in se je nahajal na minonoscu „Petro-pavlovsk“ skupaj z admiralom Makarovim. Ko je odšel „Petro-pavlovsk“ iz Port-Arturja, je naletel na neko mino in se potopil. Poginila je skoro vsa posadka. Na čuden način se rešil Ciril in par mornarjev.

Cirilova žena Viktorja Fjodorovna je zelo originalna, energična in pametna ženska. Ciril je njen drugi mož. Njen prvi soprog je bil vojvoda hesenški, brat poslednje ruske carice. Fjodorovna se je pojavljala za časa vojne na najnevarnejših krajih. Bila je v službi Rdečega križa. Zanimala se je za politična vprašanja tik pred revolucijo, a na bodočnost Rusije je gledala zelo mračno. Ciril in Viktorija imata dvoje otrok. Sina Vladimirja je Ciril proglasil v svojem manifestu za svojega naslednika na ruskem prestolu. (Še poprej, preden ga je sam zasedel.)

Zadnji, nerazumljivi dogodki v življenju velikega kneza so se odigrali v okolici Koburga, kjer biva knez v vili „Edinburg“. Med Koburgom in Moskvo pa je razdalja zelo velika. Tem večja je, ker v Moskvi vladajo boljševiki.

Les.

Vsled silnega dviga našega dinarja je izvoz v zadnjem času le malenkosten in če se bo dinar dvigal v tem pravcu še naprej, je sploh nevarnost, da preneha popolnoma. Že sedaj se iz Slovenije izvaža po večini le hrastov in bukov rezan les, od mehkega leša pa samo kontingenti na stare sklepe. Novih večjih sklepov se v zadnjem času sploh ni napravilo. Kakor že omenjeno, je zanimanje za trdi rezani les dokaj živahno, tudi za hrast slovenske provenience, ker je cenejši nego slavonski in se zanj v glavnem zanimajo italijanski kupci; izvoz istega v Francijo je le malenkosten, ker se francoski trg preskrbuje v pretežni večini s slavonskim hrastom, katerega se izvaža v nezmanjšani količini in so slavonske žage do dobra zaposlene.

Mnogo se povprašuje po hrastovih podnicah v debelinah 43 in 53 mm, dolžine 2.60 do 3 m ter širine 16 do 40 cm, katere plačujejo franko vagon Postojna za 1 kub. meter 1200—1300 Din ter po hrastovih frizah I. in II. vrste po ceni 1300—1350 Din franko vagon Postojna.

Izvoz drv je skorajda ponehal, zanimanje za bukovo oglje je le majhno.

Nekoliko več zanimanja je za testone in za parjene in neparjene bukove plohe, za katere se doseže še za sedanje razmere dokaj ugodna cena. Cena testonom postavno v vagon obmejna postaja 650—680 Din, parjeni bukovi plohi 950—1050 Din ter neparjeni 700—800 Din za 1 kub. meter.

Da bi se italijanski kupci sprijaznili s kakim porastom cen za mehki rezani in tesani les zaenkrat ni misliti, ker lahko krijejo svoje potrebe z uvozom iz Avstrije. Pač pa zna v najkrajšem času vplivati na cene dejstvo, da tudi v Avstriji dosedaj še ni padlo nič snega in se velike množine okroglega lesa ne more spraviti do žag in bo precejšnje število žag primoranih ustaviti vsaj za nekaj časa svoje obrate. Na drugi strani pa je pri nas že veliko podjetij ustavilo obrate ali pa iste znatno reduciralo, da bo produkcija letoš. leto znatno manjša nego je bila lani. Ako bo sčasoma tudi Francija stopila iz rezerve in se začela zanimati za naše blago, bo Italija prisiljena pristati na dvig cen.

Ako se v kratkem naši lesni industriji ne posreči vsidrati se na francoskem tržišču, se ji zna pripetiti, da ji Romunija to tržišče sploh zapre. Romunija je ta čas namreč tista, ki izmed les producirajočih dežel stavi najugodnejše ponudbe. Tamošnji lesni industriji namreč imajo na svojih skladiščih nagromadene velike količine lanske in še predlanske produkcije, so torej prisiljeni za vsako ceno prodati čimpreje in čim največ. Velike zapreke romunskemu izvozu so neugodne prometne razmere in pa nesmotrena tarifna politika romunske vlade. Istotako se z vso silo na francoskem trgu hoče uveljaviti Rusija, ki si je lansko leto že skorajda popolnoma osvojila nizozemski trg. Da se vsidramo tudi na francoskem trgu, je treba že radi tega, ker bomo drugače vedno v popolni odvisnosti od italijanskih uvoznikov, kateri bodo to ugodnost čimnajbolj izrabljali v svoj prid in pritiskali na cene. Da nam bo mogoče priti s svojim stavbenim lesom, katerega Francija rabi vedno v velikih množinah, na njen trg in tam uspešno konkurirati z Romunijo in Avstrijo, je treba popolnoma izpremeniti našo tarifno politiko in preurediti naša pristanišča, da bodo sposobna za vskladiščenje tudi velikih količin lesa.

V zadnjem času se je začela uveljaviti tudi Nemčija, ki obljublja postati dobra in ne preveč izbirčna odjemalka. Tudi tukaj vidimo na pozorišču zopet Romunijo in Rusijo, ki se

hočeta čimpreje dobro vsidrati. Pri nas smo postali menda nekam apatični in premalo inicijativni, kar zna postati usodno, ker nas bodo drugi prehiteli in zasedli najboljše pozicije. Treba bo tu več poleta in smotrenega dela pri industrijih in trgovcih samih, na drugi strani pa več dobre volje pri vladi, ki mora na vsak način prepričati z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da se ne ugonobi ena najvažnejših panog našega narodnega gospodarstva.

Dne 9. t. m. je dinar na curiški borzi poskočil že na 9.20 z drugimi besedami rečeno se je ta dan dobilo za 100 dinarjev 9 frankov in 20 centimov. Tako vrtoglavo skakanje našega denarja zna povzročiti, da se vsakojaki izvoz sploh ustavi.

Ni izključeno, da bo dinar po hitrem porastu zopet zdrčal navzdol. Ker pa se ne delajo kupčijski sklepi od danes do jutri, bo našo gospodarstvo pod takimi špekulativnimi manipulacijami še bolj trpelo kakor pa itak že trpi.

Najbolj udarjeni so pri vsej anarhiji takega „sijajnega“ kapitalističnega gospodarstva seveda delavci, ki morajo vse te račune plačevati z brezposelnostjo.

Kakor iz dnevnega časopisja posnemamo se je v zadevi krize v lesni industriji dne 12. t. m. vršila enketa v Beogradu. Za Slovenijo so se enquete udeležili: G. Mohorič, tajnik Trgovske zbornice, g. P. Cvenkel, senzal lesne borze, oba kot delegata Trgovske in obrtniške zbornice, ter dr. Rekar in g. D. Gorjup kot delegata Zveze industrijcev. Videli bomo, kaj bo gospoda pri enketi skuhalo. Strokovna organizacija lesnih delavcev in Delavska zbornica seveda povabljenata ni bila, čeprav je delavstvo na vsej zadevi silno prizadeto.

Prašamo, kako to, da se brez Zveze industrijcev, ki vendar ni nič drugega kakor čisto navadno privatno društvo kakor vsako drugo, ne ukrene ničesar, med tem ko se strokovno organizacijo lesnih delavcev in celo Delavsko zbornico na tako očiten način prezira in briskira? Vsekakor bo kazalo na merodajnem mestu zahtevati pojasnila.

Gospodarski položaj in delavski razred.

Resolucija, sprejeta dne 18. novembra p. l. na kongresu Delavskih zbornic v Beogradu, po referatu sodruga dr. Živko Topaloviča.

(Konec.)

V.

Ministrstvo notranjih del izvaja reakcionarni zakon o zaščiti države protizakonito. Z njim se ne preprečuje samo svoboda organiziranja in borbe onim delavcem, katerim so potom izjemnih zakonov te pravice odvzete, temveč se v mnogih krajih v obče ne trpi delavskih strokovnih organizacij. Kongres protestira najenergičneje proti tej praksi, smatrajoč da je neomejena pravica do organiziranja nujen predpogoj za borbo za zaščito delavskih pravic. Kongres zahteva ukinitje izjemnega zakona o zaščiti države, izjemnih zakonov o militariziranju železničarjev in rudarjev in cesarskega patenta iz leta 1851. Nujno je, da se sprejme splošni zakon o svobodi združevanja, do tedaj pa naj velja kot izraz tozadevnih ustavnih predpisov srbijanski zakon o zborovanjih in društvih.

VI.

Ministrstvo za socialno politiko se je težko pregrešilo proti zakonu o zaščiti delavcev in prevzeti mednarodni ob-

vezi, da bo spoštovalo sklepe Mednarodne organizacije dela s tem, da je potom svojih naredeb o delavnem času v trgovskih in obrtnih obratih kršilo načelo osemurnega delovnega časa, uvedlo devet- in deseturni delovni dan in v stvari ukinilo nedeljski počitek. To postopanje ministrstva za socialno politiko je dalo tudi mnogim industrijskim podjetjem pogum, da ukinjajo osemurni delovni dan.

Kongres konstatira z obžalovanjem, da inspekcija dela ne vrši svoje dolžnosti, kakor je potrebno, temveč dopušča, da se izigravajo širom cele države zakonski predpisi o zaščiti delavcev, zlasti predpisi o trajanju delovnega časa in zaščiti žen in dece v delavnicah.

Kongres zahteva spremembo izdanih naredb in brezpogojno spoštovanje osemurnega delovnega časa za vse vrste poklicev.

VII.

Še desorganizirano gospodarsko življenje povzroča, da delovni trg ni v stanju zaposliti vseh delovnih rok, tako da je brezposelnost zelo pogosta in v nekaterih strokah trajna. Država in samoupravna telesa morajo računati s tem, da je skrajno nujno započeti z javnimi deli radi zaposlitve tega delavstva. Država in javne korporacije so ostali do danes gluhi napram zahtevi, da se organizira javna pomoč za brezposelne.

Kongres zahteva, da se organizira nujno brezposelna pomoč preko borze dela v smislu že postavljenih zahtev Delavskih zbornic s pripombo, da je brezpogojno potrebno dati iz državih sredstev vsaj 100 milijonov dinarjev za borze dela, ako naj se podpore za brezposelne v resnici izplačuje, ne pa samo obljublja. Ker predpriprave za izvedbo zavarovanja delavcev proti brezposelnosti še niso izvršene, čeprav bi moralo stopiti po zakonu to zavarovanje že v teku prihodnjega leta v veljavo, zahteva kongres, da se podvzamejo brezpogojno nujne predpriprave, da se to zasedanje v tekočem letu izvede.

VIII.

Vprašanje zaščite najemnikov je ostalo nerešeno. Nujnost te zaščite je očitna. Kongres zahteva, da se dosedanj zakon o stanovanjih do nadaljnjega sklepanja potom narodne skupščine podaljša in da se uvažujejo pri novem zakonu pripombe, ki so jih Delavske zbornice že napravile. Pred vsem, da se začne z dovoljnimi javnimi sredstvi z grajenjem malih stanovanj. Kongres zahteva, da sodelujejo Delavske zbornice pri izdelavanju novega zakona o stanovanjih.

IX.

Finančna politika države kakor samoupravnih oblasti obstoja v grozoviti obremenitvi potrošnje. Ta politika je ostro razredna, ker imovite razrede skoro popolnoma oprošča od javnih bremen. Ona ubija kupno moč ljudskih množic in jemlje s tem možnost za razvitek vseh vrst industrij, zlasti za razvoj industrije. Kongres se izreka odločno proti taki razredni davčni politiki in zahtevajoč osvobojenje eksistenčnega minima od vsakega obdavčenja in naglašja, da je za zdrav razvoj gospodarstva nujno, da se ukinejo davki na premoženje. Celih devet desetih državnih izdatkov je popolnoma neproduktivnih in predstavlja ogromno oviro za razvoj gospodarstva. Zmanjšanje teh izdatkov je postala neizbežna kulturna potreba.

Kongres zahteva, da sodelujejo Delavske zbornice pri izdelavi nove davčne zakonodaje.

X.

Vlada vodi carinsko politiko in zaključuje mednarodne pogodbe pod merodajnim vplivom podjetniških organizacij.

Vsled tega se uvaja pod pretvezo zaščite domače industrije potom visokih carin visok davek na konsumente s ciljem, da se pomaga malemu številu kapitalistov do izrednega dobička. Ta carinska politika ne razvija industrije, temveč jo ubija, ker zožuje vsled podražitve cen nakupni trg in osvoboja konkurence. Zelo nujno je, da se izdela ob sodelovanju predstavništev vseh gospodarskih razredov in njih organizacij zakon o splošni carinski politiki s ciljem, da se v resnici podpre razvoj notranje delavnosti in mednarodnega prometa, a da se gospodarstvo osvobodi parazitskih obremenitev, s kojimi je danes obremenjeno radi koristi nekoliko privilegiranih industrij in radi tega, da bi se prevalila davčna bremena na konsumente.

XI.

Kongres pozivlja vse delavce, da se združijo v svoje razredne organizacije in da se borijo združeno za te zahteve.

Kriza v grafični (tiskarski) industriji.

Kakor smo že poročali, je po dolgih razpravah med zastopniki tiskarskih odnosno grafičnih delavcev in zastopniki lastnikov grafičnih podjetij prišlo do sporazuma, po katerem je bila potekla pogodba podaljšana. Na ta način je izostal boj, ki bi drugače na celi črti vzplamtel. Kako bi eventualna borba bila končala, ne more reči nihče, ker je bil položaj silno kompliciran.

Prevrat je prinesel v narodno gospodarstvo docela novo življenje. Zlata doba je zacvetela posebno grafični industriji, ki je bila postavljena pred hvaležno nalogo, zadostiti vsej ogromni, na novo nastali potrebi po tiskovinah, ki so jih nujno rabili državni in privatni uradi in podjetja. Pravtako je vzcvetelo kulturno življenje za grafično industrijo, ki je bila takrat pravzaprav šele v početku tehničnega razvoja, vedno nove zahteve, ki jim skoraj ni bilo moč povsem zadostiti. To zlato dobo je večina podjetij izkoristila, da so se tehnično izpopolnila ter gospodarsko utrdila. V tej dobi pa so se razumljivo pojavili tudi konjunktorni lovci, povojni dobičkarji, ki jih je mikal takratni ugodni položaj grafične industrije, ter se skušali s tem stanjem okoristiti. Grafična podjetja so rasla kot gobe po dežju. Sicer v Sloveniji ne v toliki meri, ker je bila grafična industrija koncesijonirana, v tem večji meri pa v ostalih krajih države, kjer je tiskarska industrija nekoncesijonirana. Začela se je prav nestrokovnjaška eksploatacija interesentov, brez vsakega pomisleka na bližnjo bodočnost in na stanje, ki nujno sledi takemu postopku.

Prekmalu so pa grafični industriji odpadla velika naročila državnih in privatnih uradov, šol in podjetij. V industriji je nastal zastoj vsled slabega državnega gospodarstva in vsled slabih političnih upravnih razmer. S temi pojavi v zvezi je umljivo nastala tudi stagnacija na knjižnem trgu.

Prva etapa krize v grafični industriji je bila tu. Kriza je bila tem občutnejša zlasti še vsled tega, ker se je število grafičnih podjetij neprimerno pomnožilo.

Ta prvi udarec je zadel silno in povsem nepričakovano. Začeli so se z vseh strani poizkusi, da se položaj omili. Ali tu ni bilo sreče. — Vlada, ki ima v prvi vrsti dolžnost ščititi narodno gospodarstvo, je kmalu pokazala popolno nerazumevanje svoje naloge.

Situacija, v kateri se je nahajala vsa jugoslovanska industrija vsled zgoraj omenjenih vzrokov, je silila glavni del preostalih odjemalcev grafične industrije, t. j. industrijalce, da so začeli iskati možnost, da na čim cenejši način zadoste že itak do skrajnosti decimirano potrebo po grafičnih izdelkih.

In tu je storilo grafično podjetništvo usodepolen korak: spustilo se je na polje nedostojne in umazane licitacije na nižje. Da je bila nesreča še večja, se je pojavil v tem konkurenčnem boju jugoslovanskega grafičnega podjetništva nov skrajno opasen tekmeč — nemškoavstrijska grafična industrija, kateri je tehnična dovršenost in specijelni gospodarski položaj nudil tem večjo konkurenčno zmožnost. Kriza se je povečala in prišla v drugo etapo.

Ta novi opasni tekmeč bi bil na mah odstranjen, če bi imela vlada za jugoslovansko grafično industrijo količkaj uvidnosti in jo zaščitila s primerno carino. To se ni zgodilo. Velika carina je bila pač nastavljena na surovine in material, ki ga grafična industrija potrebuje in ki se doma ne izdeluje v zadostni množini ali pa se sploh ne izdeluje, ugodnost nižje carine pa je vžival uvoz dovršenih grafičnih produktov, zlasti knjig. Pozneje je postala vlada sicer nekoliko uvidnejša in je dvignila carino na merkantilne tiskovine in v malenkostni meri tudi na knjige, ali istočasno je dvignila tudi carino na surovine in grafični material, tako, da je ostal efekt skoraj isti.

Tako smo doživeli, da se izdeluje v Nemški Avstriji ogromna množina grafičnih izdelkov in se jih uvaža v Jugoslavijo, naša grafična industrija pa preživlja vsled pomanjkanja naročil težko krizo. — Število brezposelnega grafičnega delavstva se veča z vsakim dnem. Kako je nemškoavstrijska grafična industrija izpodrinila jugoslovansko grafično podjetništvo in preplavila jugoslovanski trg, opazamo na vsakem koraku. Koliko ljubljanskih trgovin, industrijskih podjetij in založništev se dosledno poslužuje nemškoavstrijske grafične industrije pri svojih naročilih.

Taka je slika jugoslovanske grafične industrije in sedanjosti. Na podlagi tega so tudi izgledi v bližno bodočnost strašno slabi. Po objektivni presoji vseh momentov kriza v grafični industriji še ni niti dosegla svoje kulminacije. Sedanji spor med grafičnimi delodajalci in delojemalci je celo grozil, da jo v veliki meri pospeši, zlasti, če bi prišlo do odprte borbe. Vendar je ta nevarnost bržkone prešla, ker so zadnja pogajanja prinesla med njimi precejšnje zblizanje.

Angora.

Kakor znano je Turčija opustila Carigrad kot glavno mesto in je določila kot novo svojo prestolico Angoro, ki se nahaja v Aziji.

O Angori, novem glavnem mestu turške republike, piše Francoz, ki se je tam mudil, sledeče:

Daleč naokoli ni nobenega drevesa, golo, suho gorovje na vseh straneh, v sredi pa Angora, velika turška vas.

Nizke hiše, zidane v neredu, ceste, podobne jarkom, vse skupaj razmetano po gričevju okoli razvalin stare trdnjave. Pri vходу v mesto, to se pravi sredi polja, je velika skupščina. Nato pa pridejo takoj ozke, zavite ulice, tlakane z nepravilnimi skalami. Pred odprtimi prodajalnami se pogovarjajo trgovci cele ure in čakajo kupcev, ki se pogajajo dolgo časa in pri tem neznansko kričijo.

Strahovito umazana in razcapana množica se poja po cestah. Izgleda sirovo in indolentno. Ženske v širokih hlačah,

a zakritim obličjem, jezdijo na oslih in si delajo pot z brcami na desno in levo. Kmetje v turbanih ženejo po ulicah purane in jih prodajajo. Čistilci čevljev zastavljajo s svojimi škatljami ozke hodnike. Počasi se preriva karavana kamel naprej. Beraci kažejo svoje naravnost neverjetne rane. Kriči se na vse konce in kraje, tu pa tam zātuli sirena kakega avtomobila, kateremu se lena množica komaj umika.

Semtertja stoji kako novo poslopje, kajti pričeli so zidati novo Angoro: dve šoli, bolnišnico, ministrstva. Poleg elegantnega gospoda, ki je oblečen po zadnji londonski modi in drži v roki zadnji pariški roman, hodi razcapan, bos pastir, ki je še bolj bedast, kot njegove ovce. Preteklost in bodočnost Turčije se tu stikate.

Pred dvema leti v Angori še sploh ničesar ni bilo! Ministri, poslanci, državniki so stanovali pod šotori ali pa v temnih, majhnih kočah. Danes že gre bolje: za zlato se dobijo dve ali tri sobice brez pohištva v slabih hišah. Tja so si postavili najpotrebnejše: peč, posteljo in nekaj preprog.

Ne smete se začuditi, če ste povabljeni h kakemu ministru: v mali hiši, kjer so tla iz steptane zemlje, boste zlezli v prvo nadstropje po lestvi. Na desno in levo se suši perilo v pobeljeni sobici, v kateri se kadi petrolejka, boste našli ministre in državnike, ki pijejo kavo in pušijo ter se pogovarjajo o politiki. To vam bo polagoma dalo utis, kakšno je angorsko ozračje.

Za tujca je skoraj nemogoče, priti pod streho, par žalostnih gostiln daje za zlato ceno prenočišče v najem, tu stoji postelja poleg postelje in še te je treba naročiti več tednov naprej.

Jaz sem najprej spal v vagonu na kolodvoru, nato v kabinetu, velikem 4 kvadratne metre, brez vode, brez ognja, brez zastorov, brez oknic, s steklenimi vrati, in to v ulici, kamor bi si Evropejec niti po dnevu ne upal.

Ob kolodvorski cesti stoje štiri lepe vile, ki služijo za ameriško, mažarsko in poljsko poslaništvo in ena kot banka. Sovjetski poslanik ima elegantno vilo sredi lepega vrta. Večina poslancev in ministrov pa ne biva v Angori sami, temveč na sosednjih višinah, 7 ali 8 km proč od mesta.

Danes v Angori ni hotelov, ni dobrih restavracij, pa tudi ne udobnih hiš in prodajaln, sploh ničesar, kar bi človeku lajšalo življenje. Toda pred dvema letoma ni bilo niti stolov, niti postelj, niti peči in vsa ministrstva so bila v eni sami hiši. Vsi ministri so imeli skupno pisarno, razsvetljeno s petrolejem.

Danes je takorekoč že elektrika v Angori, a samo v glavni ulici, v skupščini, v ministrstvih, v edinem kinematografu in v eni gostilni. Vse ostalo je zavito ponoči v neprodno temo in blato. Le redke so hiše, kjer žgejo petrolej.

Za enkrat Angora ni zdrava. Močvirja ob kolodvoru so vir malarije, kateri skoraj nihče ne uteče. Vsled čudnega podnebja razsaja tudi jetika, saj je poleti v Angori 48 stopinj v senci, pozimi pa 27 pod ničlo. Hiše pa niso zidane niti za vročino, niti za mraz.

Vendar se dela že na predpripravah za osuševanje močvirja in potem bo prebivanje v tej višini (900 m) bolj zdravo.

Počasi se bodo razmere spremenile in življenje v Angori bo postalo tudi bolj udobno in prijetno.

ANTON SONC.

Dne 1. januarja 1925 je v Kamni Gorici na Gorenjskem umrl naš sodrug Anton Sonc. Star je bil 41 let. Sodr. Sonca je dolgo trpinčila, proletarska bolezen, jetika, in ga je končno v najlepši moški dobi sklatila. Kruta usoda mizarjev, od katerih 90 odst. zapade jetiki, kar je pač najboljši dokaz za to, da mizarji ob svojih skromnih dohodkih jako skromno žive, da to svojo skromnost plačujejo s predčasno smrtjo. To je bil tudi slučaj pri Soncu.

Pri pomisleku na tako strašno usodo, ki čaka skoraj vse lesne delavce, se oglašajo naravnost kričeč poziv, ki veleva vsem lesnim delavcem, da se oklenejo svoje strokovne organizacije, katera naj bi spajala vse kakor železen obroč v obrambo svojih interesov ter ustvarila lesnim delavcem človeku dostojno življenje.

Sodruška Sonca ohranimo v prijaznem spominu. Naj mu bo zemljica lahka!

Vestnik organizacije.

Stari trg. Ob priliki zborovanja podružnice lesnih delavcev, katero se je vršilo dne 21. decembra 1924, je bil sestavljen nov podružnični odbor iz sledečih sodrugov: Ravšelj Jakob predsednik, Koren Jakob predsednikov namestnik, Korošec Janez tajnik, Pirc Janez blagajnik; odborniki: Koren J., Truder Janez, Poteim Franc in Martinčič Anton; namestniki: Zabukovec Franc, Mlakar Matevž, Gregorič Jožef in Trape J.; Mlakar Matevž in Korošec Janez preglednika; Ravec Janez in Pezdir Feliks namestnika.

Naj bi navedeni sodrugi nastavili vse svoje sile za povečanje in utrditev starotrške podružnice, kajti končno bo položaj lesnih delavcev vedno tak, kakršna bo njihova strokovna organizacija.

Beleške.

Generalni inspektorat ministrstva financ v Beogradu razglasa, da je kurz našega denarja napram inozemskemu za čas od 1. do 31. januarja 1925 sledeči:

1 napoleon	Din	265.—
1 tuška lira v zlatu	"	300.—
1 angleški funt	"	315.—
1 ameriški dolar	"	67.—
100 farncoskih frankov	"	360.—
100 švicarskih frankov	"	1298.—
100 grških drahem	"	123.—
100 italijanskih lir	"	286.—
100 belgijskih frankov	"	332.—
100 nizozemskih goldinarjev	"	2706.—
100 češkoslovaških kron	"	202.—
1,000.000 avstrijskih kron	"	942.—
1,000.000 madžarskih kron	"	910.—
100 romunskih lejev	"	34.—
100 bolgarskih levov	"	49.—
100 danskih kron	"	1190.—
100 švedskih kron	"	1810.—
100 norveških kron	"	1016.—
100 španskih pezet	"	932.—
1 zlata nemška marka	"	16.—
1 poljski zlat	"	13.50

Krupp v Jugoslaviji. Delniška družba Kruppovih podjetij v Essenu v Nemčiji je sklenila s tovarno za vagone v Brodu na Savi pakt, po katerem prevzame del delnic brodske tovarne ter se je obvezala, da uredi tovarno tako, da se poleg vagonov bodo v njej izdelovale tudi lokomotive. Na videz lepa in koristna stvar. Škodovalo nam gotovo ne bo, če bomo tudi lokomotive izdelovali doma. Tudi delavci bodo pri tem našli delo in zaslužek. Vendar pa ves ta pakt dokazuje, da je vsa jugoslovanska kapitalistična buržuazija nesposobna in z njo vred nesposobna tudi vlada. Če je Kruppovim ravnateljem uspelo dobiti del delnic brodske tovarne v svoje roke, lahko pričakujemo, da v kratkem postane Kruppova gospoda sploh odločujoči, če ne edini gospodar. To bo imelo za posledico, da bo ves prebitek, ki gotovo ne bo majhen, romal v Nemčijo.

Uradni list št. 1 z dne 5. januarja 1925 razglasa, da je Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti Jugoslavije za Slovenijo, podružnica na Jesenicah, razpuščena.

Ta organizacija, ki nikomur ni ničesar koristnega storila, so ustanovili komunisti. Ustanovili so jo navzlic temu, da je obstojala cvetoča strokovna organizacija Osrednje društvo kovinarjev. Komunisti so si na vse kriplje prizadevali, da bi Osrednje društvo kovinarjev dobili v svoje roke. Ker pa se jim to ni posrečilo, so ustanovili konkurenčno organizacijo, ki pa nikoli ni prišla do sape. Zgrajena na frazah, lažeh in blatenju, je bilo mrtvo rojeno dete.

Mi vsako razpuščanje organizacij, in naj si so to kakršnekoli organizacije, kot nasilje odklanjamo in obsojamo. Obsojamo pa tudi komuniste, ki so ustanovili drugo organizacijo, čeprav so dobro vedeli, da je vse skupaj le od danes do jutri. Najlepše pa je to, da so ti ljudje pri ustanavljanju konkurenčnih organizacij, s katerimi so hoteli razbiti obstoječe strokovne organizacije, neprestano kričali o potrebi enotne fronte. Iz vsega je razvidno, da vse to postopanje ni bilo nič drugega nego zahrbtno in zlobno razbijanje vsega, kar ne trobi v komunistični rog.

Razpuščeno je tudi osrednje društvo brivcev in sorodnih strok. Tudi v tem društvu so rovarili komunisti. Njihov eksponent je v tej strokovni organizaciji toliko časa kalil vodo, da jo je popolnoma skalil, in ko je bila stvar do dobrega razdrapana in ko je vsem brivcem vsako sodelovanje pristudil, je pustil še on vse skupaj na cedilu in — postal samostojen mojster!

Danes brivski pomočniki sploh nimajo nobene zaslonbe. Zahvaliti se zato imajo edino le brezglavi komunistični taktiki, katera je tako usmerjena, da bodi delavstvo brez vsake organizacije kapitalistom izročeno na milost in nemilost. Proti komunističnemu vandalizmu bo treba napraviti odločen afront.

Razstava del vajencev. Zveza obrtnih zadrug namerava meseca aprila t. l. prirediti razstavo del, ki so jih izvršili vajenci. Razstavo hoče Zveza obrtnih zadrug prirediti v prostorih ljubljanskega velesejma. Ideja ni napčna.

Omejitev dela v tvornici za pohištvo v Osijeku. Osiješka tvornica pohištva „Tvorum“ d. d. je ponovno reducirala delo ter odpustila 20 strokovnih delavcev.

Nezaposlenost v raznih državah. Po statistiki Mednarodne zveze strokovnih organizacij v Amsterdamu so bila koncem leta 1924 v raznih državah nastopna števila nezaposlenih:

v Rusiji	1,300.000
v Veliki Britaniji (Angleška)	1,158.000
v Nemčiji	436.450

v Poljski	155.245
v Italiji	134.719
v Nemški Avstriji	130.000
v Češkoslovaški	73.006
v Holandski	65.740
v Avstraliji	32.708
v Danski	27.518
v Madžarski	26.020
v Norveški	20.500
v Belgiji	18.444
v Švedski	17.344
v Franciji	11.803
y Kanadi	10.540
v Švici	9.451
v Finski	1.803

V splošnem je nezaposlenost napram istem času l. 1923 nazadovala, vendar je lansko leto skoro v vseh državah izza septembra naraščala.

Razno.

Kruh se je v Beogradu podražil. Z novim letom se je v Beogradu podražil kruh za pol dinarja pri kilogramu. Črn kruh stane sedaj 5·50 Din, bel kruh 6·50 Din. Peki trde, da je bilo podraženje potrebno, češ, da se je moka podražila za 1 Din, dočim občinska uprava to zanika.

Zavarovanje brezposelnih. Zavarovanje za slučaj brezposelnosti je uvedeno v tej ali drugi obliki v Italiji od leta 1919, v Avstriji od l. 1920, v Rusiji od l. 1917, v Švici od l. 1917, odnosno novelizirano l. 1921, v Angliji od l. 1920, odnosno 1921. Dalje v Belgiji, Danski, Finski, Holandski, v Španiji, Švedski. Pripravlja se na Madžarskem. Na Češkem je provizorno stanje. Tudi Amerika posveča temu vprašanju veliko pozornost.

Bernstein 75 letnik. Znani nemški zmerni socialist Ed. Bernstein je praznoval dne 6. t. m. 75 letnico svojega rojstva. Bil je načelni nasprotnik Marxove in Kautskyjeve revolucionarne teorije in je zagovarjal parlamentarno, demokratično pot. Poleg mnogo drugega je spisal „Zgodovino berlinskega delavskega gibanja“ ter izdajal revijo „Dokumente des Sozialismus“. Uredil je tudi izvrstno izdajo Lassallesovih spisov.

Koliko je Evropa dolžna Ameriki. Kakor poroča L' Information iz Newyorka, je bila do maja 1924 Evropa dolžna Ameriki ogromno svoto 11.889 milijonov dolarjev.

Nov veliki dubrovniški parnik. Koncem januarja bo spuščen v morje največji parnik Dubrovačke parobrodarske plovitve za prekoceansko službo, ki se bo imenoval „Frideriko Glavič“, ki je ime največjega delničarja te družbe. Parnik je kupljen v Angliji in ima okrog 10.000 ton.

Prosveta.

Ravnokar je izšla prva številka drugega letnika zelo poučnega lista

„POD LIPO“

in prinaša nastopno vsebino:

Dr. Ivan Herben: O demokraciji. — Dr. Fr. W. Foerster: Boj z jezikom. — Čulkovski: Pokoj nedeljskega jutra. — T. Maček: Kapelica. — Lovro Kuhar: Vodnjak. — Gatulle Mendes: V gozdu. — Emil Zola: Vila ljubezni. — Čulkovski:

Moja soba. — Rudolf Golouh: Anatole France. — Dr. Karl Beckmann: Karl Kautsky in združeno gibanje. — Cvetko Kristan: Prva internacionala. — Josip Kopač: O preteklih dneh. — A. K.: Stan in dom. — Listek. — Na platnicah: Za našo kulturo.

Celoletna naročnina za mesečnik „Pod lipo“ stane 36 Din, mesečno 3 Din. Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Prule šte. 15.

„Pod lipo“ vsakemu najtopleje priporočamo.

Izkaz.

Izkaz zneskov, ki so jih lesni delavci nabrali kot podporo stavkajočim steklarjem v Zagorju in Hrastniku.

Nabrali so in sicer:

v Ljubljani	180—	Din
v Zbelovem	341—	„
v Glažuti	63—	„
v Starem trgu	53·75	„
v Črni	71·50	„
v Mariboru	96—	„
in končno na Bledu	30—	„
Skupaj	835·25	Din

Zahvala.

Vsem onim sodrugom ljubljanske podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev, ki so za silvestrovo veselico bodisi izdelali, bodisi darovali ali nabrali kake dobitke in so sploh na kakršenkoli način pripomogli do lepega uspeha, izreka tem potom najtoplejšo zahvalo

Podružnični odbor.

Zahvala.

Odboru centrale, kakor tudi odboru podružnice Maribor se tem potom zahvalujem za vse podpore, ki sta mi jih v moji brezposelnosti (katera se vleče še naprej) dovolila.

Štok Matija, mizar v Mariboru.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani, Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.